

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ НА РАДІО Й ТЕЛЕБАЧЕННІ СУЧАСНОСТІ

Валерій Башманівський

кандидат філологічних наук, доцент

Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Любов Башманівська

кандидат педагогічних наук, доцент

Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Медіа, зокрема радіо й телебачення, відіграють важливу роль у сприянні міжкультурної комунікації в сучасному світі. Завдяки своїй широкій аудиторії та впливовій позиції ці засоби масової інформації мають потенціал для створення платформи для обміну ідеями, для відкриттів та збагачення різноманітних культурних перспектив. Вони здатні проникати в будь-які куточки світу, дозволяючи людям сприймати та розуміти традиції та світогляди інших народів. Це розширює горизонти глядачів та слухачів, допомагаючи їм поглибити своє розуміння інших культур та забезпечити більш гармонійне співіснування.

Дослідження міжкультурної комунікації на радіо й телебаченні є предметом зацікавленості для багатьох дослідників, серед яких О. Гоцур, В. Гоян, В. Золяк, В. Ковалевський, Ю. Костюк, Ю. Лавриш, О. Мітчук, Г. Почепцов, В. Різун, Ю. Фінклер, Т. Хоменко та інші. Зокрема, В. Гоян наголошує, що «телебачення без перебільшення вважається одним із найвпливовіших та найефективніших джерел комунікації, що створює своєрідну діалогічну взаємодію комунікатора й аудиторії» [1]. На думку В. Ковалевського, важливою групою ЗМІ та комунікації є електронні засоби масової інформації (телебачення, радіо, Інтернет). Автор вважає телебачення й радіо «безперечним лідером за поширенням і впливом на громадськість, ефективно відпрацьовуючи схему «рекламодавець – ЗМІ – споживач» завдяки використанню символів в одночасній візуальній та аудіальній репрезентації і вбудовуванню їх у суспільно-політичні та масово-розважальні програми» [2].

Сучасний глядач і слухач є активним учасником телевізійної та радіокомунікації, що сприяє усвідомленню місця та ролі людини в міжкультурній комунікації, вихованню політичної свідомості, зміцненню громадянської самодостатності, умінню впливати на навколишнє суспільне середовище тощо. Це вимагає від сучасних телерадіокомпаній розробки нових форм організації та управління соціально орієнтованими теле- та радіомовниками. Відтак радіо та телебачення в інформаційному просторі знаходяться на рівні універсального компонента суспільного життя, що змінює пасивних телеглядачів на активних і рівноправних партнерів у процесі міжкультурної комунікації.

Телебачення та радіо є найдоступнішими комунікативним засобами, що пропонують глядачам і слухачам портрет учасника комунікації з певною моделлю поведінки, актуальною для конкретної національної групи. Відповідно теле- та радіокомунікація є потужним джерелом інформації, що висвітлює актуальні проблеми та впливає на вирішення питань міжкультурної взаємодії.

У сучасному інформаційному просторі телебачення та радіо активізують діалог культур, завдяки цьому відбувається обмін культурною інформацією в історико-культурному і філософському контекстах. У період інтенсивного розвитку

інформаційно-комп'ютерних технологій вибудовується система медіакультури, яка швидко розповсюджується й створює можливість налагоджувати комунікацію між людьми.

Радіо й телебачення мають можливість на якісно новому рівні репрезентувати національні традиції, культурні пам'ятки, розвиваючи ідею зв'язку поколінь. Ці доступні засоби масової інформації формують інформаційний комунікативний простір, що має можливість об'єднати національні й регіональні комунікаційні мережі, а також створити умови для інтеграції різних культур, налагоджуючи діалог культур між національними об'єднаннями, оскільки тільки осмислюючи інші культури, можна оцінити значимість власної.

Міжкультурна комунікація в сучасному інформаційному просторі посилює необхідність діалогу, де одночасно може спілкуватися багато представників різних національних культур. Радіо та телевізійні новітні технології разом з традиційними роблять значний вплив на появу та розвиток нових складових сучасної культури, що доповнює систему комунікації новими тенденціями. Це нова форма спілкування, представлена діалогом культур у сучасному інформаційному просторі, який заповнений аудіо та відеосюжетами, кінофільмами, інформацією про національні пам'ятки тощо.

Під час комунікації різних соціальних груп і окремих учасників діалогу зокрема, інколи стає визначальною система уявлень щодо конструювання суспільних відносин, які розповсюджує телебачення. Телевізійні сюжети формують у глядачів картину світу, що здатна вибудувати їхню уяву про систему загальнолюдських цінностей та суспільство в цілому. Уявлення про сучасність, що поширює телебачення, набуває рівня підґрунтя в діяльності особистісної та соціокультурної систем, різних соціальних і національних груп, сприяючи налагодженню взаєморозуміння та комунікації.

Як телебачення, так і радіо своїми технічними засобами комунікації включають у систему культурних цінностей зразки, створені в інших сферах, а також пропонують нові цікаві матеріали. Як транслятори театральних постановок, демонстрації фільмів, створених для великого екрану, концертів, автори таких проєктів активно працюють над розробкою оригінальних телевізійних програм, зокрема інформаційного плану, куди входять постійні репортажі з концертних залів, виставок, музеїв, конкурсів, фестивалів тощо.

Глядачі й слухачі останніх десятиліть стають активними учасниками теле- чи радіоспілкування. Зміни в просторі телекомунікації були пов'язані із суспільно-економічними перетвореннями.

Отже, телебачення та радіо для більшості населення продовжують бути позитивним фактором у процесі ознайомлення з культурними здобутками представників різних національних груп та об'єднань.

Список використаних джерел:

1. Гоян В. Телевізійна комунікація як складова масової комунікації у світлі медіадосліджень. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1669>.
2. Ковалевський В. Сучасний стан і тенденції розвитку медіасфери України. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/kovalevskyi_suchasnyi.pdf.